

Hr Undén och hr Vendel

Utrikesförvaltningen är, såsom Dagens Nyheter flera gånger påpekat, "den bästa av karriärer"; att bli antagen som attaché har ej varit svårt, och därmed följer med få undantag avancemang till en post som beskickningschef eller general-konsul. En starkare kontroll vid antagandet, en reell prövning av kompetensen efter några års tjänstgöring samt rekrytering av högre befattningar med personer utanför departementet i större omfattning än nu är fallet kör till de medel som rekommenderats mot de uppenbara bristerna inom vår diplomatiska personal. Gallringen har under senare tid varit nära nog obefintlig — den bör skärpas och genomföras på ett någorlunda tidigt stadium.

Men detta principiella resonemang innebär inte någon ursäkt för utrikesministerns åtgöranden i samband med avskedandet (försättandet i disponibilitet) av legationsrådet Yngve Vendel, senast chargé d'affaires i Havanna. De skäl för denna åtgärd som hr Undén i olika sammanhang antyt — i uttalanden till den åsidosatte och i en intervju i Morgon-Tidningen — är antingen sakligt oriktiga eller eljest uppenbart ohållbara. För att klarlägga detta är det tillräckligt att resumera vad som förevarit.

Då hr Vendel för tre år sedan som chargé d'affaires i Colombia bevitnade revolutionsförsöket i Bogotá sände han först en rapport i saken till utrikesdepartementet, sedan en redogörelse, vari vissa i rapporten ingående ömtåliga uttalanden uteslöts, till några svenska tidningar. Hr Undén påstår nu (Morgon-Tidningen 14 juli) att "hr Vendel funnit det mera angeläget att underätta pressen om sina iakttagelser än att delge dem till UD". Detta är alltså osanning, klar osanning, men något berättigande från hr Undén har ej avhört. Vad vidare hr Vendels meddelande till svenska tidningar över huvud beträffar, så påtalades detta omedelbart av hr Undén — sedan hr Vendel hemkallats för endast denna sak —, och därefter framhölls att frågan vore bragt "ur världen". Det var i själva verket tydligt att hr Vendels uppträdande inte minskat hans prestige i Colombia, där han tvärtom enligt auktoritativa framställningar åtnjöt stor sympati. Hr Vendel fick stanna i departementet och förflyttades efter någon tid till en motsvarande post i Havanna.

Trots detta anför hr Undén tre år senare dessa meddelanden till pressen som bevis på

påståendet att posten inrättats vid en tidpunkt (1939) då Sveriges ekonomiska intressen inom detta område "var betydande"; faktum är att vår Kubaexport var flera gånger större år 1950 än år 1938. Den svenska riksdagen, liksom hr Vendel och hr Undéns läsekrets i Morgon-Tidningen, har alltså förts vilse.

Här skall ej något generellt uttalande göras om hr Vendels kapacitet i förhållande till andra diplomaters i liknande tjänstegrad och tjänsteålder. Det väsentliga är att hr Undéns uttalanden är falska eller ägnade att ge falska föreställningar. Om den verkliga orsaken till hr Undéns handlande är svårt att döma, men det måste anses sannolikt att viljan att av den svenska diplomatin göra ett gott propagandainstrument för utrikesledningens politik här spelat in. Hr Undén vill ha rapporter som passar honom — och i regel får han dem.

Pressens reaktion i denna sak skall endast på en punkt beröras. En tidning har avböjt att ta ställning under hänvisning till att riksdagens konstitutionsutskott får ta ärendet om hand — det är naturligtvis Svenska Dagbladet som funnit denna sandhög för huvudet. Att i sammanhang som dessa tala om konstitutionsutskottet är löjväckande — dels därför att utskottsmajoriteten i alla ärenden av någon vikt röstar som en välexercerad trupp, dels därför att utskottet sedan länge saknar inflytande och auktoritet. Det är blott pressen som i ärenden av denna art i någon mån kan hämma godtycket.